Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0204

Úloha obchodu pri posilňovaní hospodárskej bezpečnosti EÚ

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. júna 2026 o úlohe obchodu pri posilňovaní hospodárskej bezpečnosti EÚ (2025/2113(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie[1] (nariadenie o preverovaní PZI),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím[2],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1781 z 13. septembra 2023, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie európskeho ekosystému polovodičov a mení nariadenie (EÚ) 2021/694 (akt o čipoch)[3],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2675 z 22. novembra 2023 o ochrane Únie a jej členských

---

1 Ú. v. EÚ L 79 I, 21.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj.
2 Ú. v. EÚ L 206, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.
3 Ú. v. EÚ L 229, 18.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

štátov pred hospodárskym nátlakom tretích krajín[4],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020[5] (európsky akt o kritických surovinách),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 z 13. júna 2024 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724[6],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2747 z 9. októbra 2024, ktorým sa stanovuje rámec opatrení týkajúcich sa núdzovej situácie na vnútornom trhu a jeho odolnosti a ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 2679/98 (akt o núdzovej situácii na vnútornom trhu a jeho odolnosti)[7],

– so zreteľom na odporúčanie Komisie z 3. októbra 2023 o kritických technologických oblastiach pre hospodársku bezpečnosť EÚ na účely ďalšieho hodnotenia rizík s členskými štátmi (C(2023)6689),

– so zreteľom na odporúčanie Komisie (EÚ) 2025/63 z 15. januára 2025 o preskúmaní odchádzajúcich investícií v technologických oblastiach kritických pre hospodársku bezpečnosť Únie[8],

– so zreteľom na odporúčanie Komisie (EÚ) 2025/683 z 8. apríla 2025 o koordinácii vnútroštátnych kontrolných zoznamov[9],

– so zreteľom na odporúčanie Rady zo 23. mája 2024 o posilnení bezpečnosti výskumu[10],

– so zreteľom na návrh Komisie z 24. januára 2024 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o preverovaní zahraničných investícií v Únii a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ)

---

4 Ú. v. EÚ L, 2023/2675, 7.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj.
5 Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
6 Ú. v. EÚ L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.
7 Ú. v. EÚ L, 2024/2747, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj.
8 Ú. v. EÚ L, 2025/63, 15.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/63/oj.
9 Ú. v. EÚ L, 2025/683, 16.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/683/oj.
10 Ú. v. EÚ C, C/2024/3510, 30.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3510/oj.

2019/452 (COM(2024)0023),

– so zreteľom na návrh Komisie z 11. marca 2025 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec na posilnenie dostupnosti a bezpečnosti dodávok kritických liekov, ako aj dostupnosti a prístupnosti liekov spoločného záujmu, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2024/795 (COM(2025)0102),

– so zreteľom na návrh Komisie z 20. januára 2026 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Agentúre Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA), európskom rámci certifikácie kybernetickej bezpečnosti a bezpečnosti dodávateľského reťazca IKT a o zrušení nariadenia (EÚ) 2019/881 (akt o kybernetickej bezpečnosti 2) (COM(2026)0011),

– so zreteľom na návrh Komisie z 21. januára 2026 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o digitálnych sieťach, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/2120, smernica 2002/58/ES a rozhodnutie č. 676/2002/ES a zrušuje nariadenie (EÚ) 2018/1971, smernica (EÚ) 2018/1972 a rozhodnutie č. 243/2012/EÚ (akt o digitálnych sieťach) (COM(2026)0016),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 20. júna 2023 o európskej stratégii hospodárskej bezpečnosti (JOIN(2023)0020),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. januára 2025 s názvom Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ (COM(2025)0030),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 3. decembra 2025 s názvom Posilnenie hospodárskej bezpečnosti EÚ (JOIN(2025)0977),

– so zreteľom na správu Enrica Lettu z apríla 2024 s názvom Oveľa viac než len trh,

– so zreteľom na politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024 – 2029 z 18. júla 2024,

– so zreteľom na správu Maria Draghiho z 9. septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti,

– so zreteľom na poverovací list predsedníčky Komisie dezignovanému komisárovi pre obchod a hospodársku bezpečnosť a pre medziinštitucionálne vzťahy a transparentnosť zo 17. septembra 2024,

– so zreteľom na únijný zoznam kritických liekov, ktorý vytvorila a vedie Európska agentúra pre lieky s cieľom riešiť zraniteľné miesta a nedostatky v dodávkach základných liekov,

– so zreteľom na bielu knihu Komisie z 24. januára 2024 o kontrolách vývozu (COM(2024)0025),

– so zreteľom na bielu knihu Komisie z 24. januára 2024 o odchádzajúcich investíciách (COM(2024)0024),

– so zreteľom na bielu knihu Komisie z 24. januára 2024 o možnostiach posilnenia podpory výskumu a vývoja v oblasti technológií s potenciálom dvojakého použitia (COM(2024)0027),

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod (A10-0148/2026),

A. keďže otvorenosť EÚ obchodu a investíciám zostáva základným kameňom jej prosperity, konkurencieschopnosti a globálneho vplyvu;

B. keďže v medzinárodnom hospodárskom prostredí došlo k štrukturálnemu posunu, ktorý sa vyznačuje rastúcou geopolitickou rivalitou, systémovou konkurenciou, štrukturálnou nadmernou kapacitou a čoraz častejším využívaním hospodárskych nástrojov na strategické účely, ako napríklad zneužívanie obchodu a hospodárskych závislostí ako zbrane a hospodársky nátlak;

C. keďže čoraz častejšie využívanie kontrol vývozu alebo vývozných obmedzení, politík štátnej pomoci, ktoré narúšajú spravodlivú hospodársku súťaž, zneužívanie obchodu ako zbrane a hospodársky nátlak si vyžadujú, aby EÚ urýchlene vypracovala účinnú stratégiu hospodárskej bezpečnosti, ktorá by komplexne riešila jej hospodársku zraniteľnosť;

D. keďže dôveryhodná stratégia hospodárskej bezpečnosti sa musí riadiť cieľom posilniť hospodársku, digitálnu a finančnú autonómiu EÚ a zároveň zachovať integritu vnútorného trhu, kvantifikovať nadmerné závislosti v príslušných odvetviach, zabezpečiť právnu istotu pre hospodárske subjekty a dodržiavať záväzok EÚ k spravodlivému a udržateľnému obchodu a medzinárodnému poriadku založenému na pravidlách; keďže si to vyžaduje aj zníženie strategických technologických závislostí, a to aj v oblastiach digitálnej infraštruktúry, polovodičov, cloudových služieb a systémov kybernetickej bezpečnosti, keďže tieto sú neoddeliteľnou súčasťou hospodárskej bezpečnosti;

E. keďže spoločné oznámenie z 3. decembra 2025 predstavuje koncepčný posun v prístupe EÚ k hospodárskej bezpečnosti, ktorý odráža uznanie, že obchod a hospodársku otvorenosť nemožno považovať výlučne za situáciu s pozitívnym výsledkom a že tretie krajiny môžu využívať vzájomnú hospodársku závislosť na strategické alebo nátlakové účely; keďže v dôsledku toho musia byť EÚ a jej členské štáty v prípade potreby pripravené akceptovať hospodárske

náklady s cieľom znížiť zraniteľnosť a zvýšiť celkovú bezpečnosť; keďže úvahy o hospodárskej bezpečnosti sa preto musia začleniť do obchodnej a hospodárskej politiky EÚ ako štrukturálny rozmer, a nie považovať za výnimočný odklon od nej;

F. keďže pojem hospodárskej bezpečnosti nebol vymedzený v práve EÚ ani v žiadnej oficiálnej dokumentácii EÚ, a to napriek komplexným rámcom stanoveným v spoločných oznámeniach z 20. júna 2023 a 3. decembra 2025; keďže sa však vytvoril široký konsenzus v tom, že hospodárska bezpečnosť EÚ spočíva v jej schopnosti predvídať, odrádzať a reagovať na hrozby pre jej hospodárstvo, občanov a strategické záujmy vrátane rizík pre odolnosť dodávateľského reťazca, fyzickú a kybernetickú bezpečnosť kritickej infraštruktúry, bezpečnosť technológií, a to aj prostredníctvom úniku technológií, a hospodárskej otvorenosti v prípadoch, keď sa závislosti stávajú zbraňou alebo sa uplatňuje nátlak, – a že ich riešenie si vyžaduje, aby EÚ na jednej strane riešila strategické závislosti prostredníctvom domácej výroby alebo diverzifikácie a na druhej strane zmierňovala štrukturálne zraniteľnosti prostredníctvom zachovania kontroly EÚ nad kritickými aktívami, a to aj prostredníctvom preverovania zahraničných investícií;

G. keďže nedávna analýza odhalila rozdiely vo výrobných nákladoch medzi európskymi a čínskymi výrobcami vo výške 30 % až 40 %, čo ovplyvňuje takmer dve tretiny pridanej hodnoty európskej výroby; keďže tieto rozdiely sú štrukturálne a navzájom sa posilňujú, sú poháňané koherentným systémom štátnej podpory, výhodami v nákladoch na výrobné faktory a regulačnou asymetriou, ktoré samotný nárast produktivity nemôže vyrovnať; keďže EÚ zažíva bezprecedentnú nerovnováhu v obchode s Čínou, pričom deficit dosiahol 400 miliárd EUR napriek tomu, že EÚ si udržiava celkový prebytok so zvyškom sveta; keďže táto nerovnováha bola spôsobená masívne dotovanou nadmernou výrobnou kapacitou v Číne, čo viedlo k deindustrializácii v EÚ; keďže nedošlo k očakávanej úprave výmenných kurzov, čo ďalej prehlbuje rozdiely v konkurencieschopnosti a prispieva k strate trhového podielu európskych výrobcov; keďže existujúce nástroje EÚ na ochranu obchodu sú zväčša špecifické pre jednotlivé výrobky a ich uplatňovanie v súčasnej forme, nepostačujú na riešenie systémových deformácií takéhoto rozsahu v celom hospodárstve;

H. keďže EÚ vyčleňuje na presadzovanie ochrany obchodu podstatne menej administratívnych zdrojov ako porovnateľné jurisdikcie, čo zvyšuje praktické prekážky pri otváraní a riešení prípadov v čase, keď európske priemyselné odvetvia čelia rastúcemu obchodnému tlaku; keďže v pomere k celkovému objemu a hodnote dovozu už EÚ využíva nástroje na ochranu obchodu podstatne menej často ako Spojené štáty, Kanada a Austrália; keďže antidumpingové clá EÚ sú často výrazne nižšie ako clá uložené inými veľkými ekonomikami napriek porovnateľným zisteniam dumpingu a ujmy; keďže EÚ je

povinná uplatňovať rozpätie ujmy, ak je nižšie ako dumpingové rozpätie; keďže EÚ sa zdráha konať len na základe hrozby ujmy; keďže táto kombinácia nižšej intenzity presadzovania práva, procesných obmedzení a relatívne skromných úrovní ciel prispieva k presmerovaniu obchodu a k vnímaniu EÚ ako prostredia s miernejším presadzovaním práva alebo ako „skládky“, čím sa zvyšuje tlak na priemyselnú základňu EÚ;

I. keďže zmena klímy a zhoršovanie životného prostredia predstavujú rastúce a systémové riziko pre dlhodobú hospodársku bezpečnosť EÚ, pretože narúšajú dodávateľské reťazce, ohrozujú poľnohospodársku produkciu a podnecujú súperenie o zdroje; keďže zneužívanie dodávok fosílnych palív ako zbrane zo strany Ruska po tom, ako začalo útočnú vojnu proti Ukrajine, obzvlášť jasne ukázalo, že závislosť od dovozu energie z nespoľahlivých tretích krajín predstavuje priamu a akútnu hrozbu pre hospodársku bezpečnosť EÚ, a že urýchlenie transformácie na obnoviteľné zdroje energie a znižovanie súvisiacich rizík je preto nielen environmentálnou, ale aj strategickou nevyhnutnosťou; keďže však samotná zelená transformácia rýchlo vytvorila nové a významné závislosti, najmä pokiaľ ide o kritické suroviny a čisté technológie, ako sú solárne panely, fotovoltické invertory, elektrické vozidlá a sieťové batérie, ktorých dodávky sa sústreďujú v Číne; keďže EÚ musí dbať o to, aby nenahradila jednu strategickú závislosť druhou, a preto sa musí usilovať o skutočnú autonómiu v oblasti vstupov potrebných na ekologickú transformáciu, ktorá je hlavnou súčasťou jej stratégie hospodárskej bezpečnosti;

J. keďže monitorovanie dodávateľského reťazca môže pomôcť identifikovať a zmierňovať riziká pre hospodársku bezpečnosť a predchádzať im;

K. keďže hospodárska bezpečnosť musí v konečnom dôsledku slúžiť občanom EÚ; keďže schopnosť odolávať vonkajším hospodárskym otrasom a zvládať ich je predpokladom zachovania životnej úrovne, kontinuity verejných služieb a udržania sociálnej súdržnosti; keďže politika hospodárskej bezpečnosti sa preto musí posudzovať nielen z hľadiska makroekonomických agregátov alebo strategických záujmov, ale aj s ohľadom na jej konkrétny vplyv na blahobyt občanov;

Vyvíjajúce sa prostredie rizík pre hospodársku bezpečnosť

1. víta spoločné oznámenie z 3. decembra 2025 ako nevyhnutný krok na posilnenie spoločného prístupu EÚ k hospodárskej bezpečnosti; konštatuje, že na realizáciu cieľov EÚ v oblasti hospodárskej bezpečnosti sú potrebné ďalšie kroky vrátane akčného plánu, celkového plánu a konkrétnych cieľov v oblasti znižovania rizika dodávateľských reťazcov v strategických odvetviach;

2. domnieva sa, že v spoločnom oznámení sa správne zdôrazňuje potreba zmeny kultúry, ktorá by viedla od reaktívneho k aktívnejšiemu prístupu k hospodárskej bezpečnosti; zdôrazňuje, že si to vyžaduje zmenu paradigmy smerom k celosystémovému prístupu, v rámci ktorého Komisia, Európsky parlament, členské štáty, súkromný sektor a ďalšie verejné a súkromné zainteresované strany spolupracujú, aby prispeli k cieľu posilniť hospodársku bezpečnosť EÚ; zdôrazňuje, že skutočná európska stratégia hospodárskej bezpečnosti musí byť založená na strategickej orientácii, integrácii a strategickom zosúladení politík v oblasti klímy a energetiky, obchodu a hospodárskej súťaže, regulácie digitálneho trhu, priemyselnej politiky, výskumu a inovácií, zahraničných investícií a úlohy eura;

3. súhlasí s hodnotením Komisie, že opatrenia hospodárskej bezpečnosti môžu v krátkodobom horizonte predstavovať určité náklady tak pre podniky, ako aj pre verejné inštitúcie, ale zdôrazňuje, že náklady vyplývajúce zo závislostí a vystavenia hospodárskemu nátlaku sú oveľa vyššie; žiada, aby sa takéto opatrenia primerane podporovali prostredníctvom programu Horizont Európa a Fondu pre konkurencieschopnosť v budúcom viacročnom finančnom rámci; nabáda Komisiu, aby zabezpečila dostatočnú podporu pre odvetvia a pracovníkov, ktorí sú najviac postihnutí prerušením dodávateľského reťazca alebo inými formami hospodárskeho tlaku alebo nátlaku;

4. pripomína, že EÚ je jednou z najväčších svetových obchodných veľmocí a viac ako 20 % jej HDP pochádza zo zahraničného obchodu; zdôrazňuje, že obchod a medzinárodné investície majú pre hospodárstvo EÚ zásadný význam; zdôrazňuje, že vysoký stupeň integrácie EÚ do globálnych trhov zvýšil jej vystavenie narušeniam, donucovacím praktikám a strategickému vplyvu tretích krajín uplatňovanému prostredníctvom úzkych miest dodávateľských reťazcoch, monopolných pozícií v kritických vstupoch, závislosti od vysokorizikových dodávateľov kritických technológií a zraniteľných miest v kľúčovej fyzickej a digitálnej infraštruktúre a v súvislosti s dovozom energie z tretích krajín; zdôrazňuje, že táto značná a štrukturálna závislosť od vonkajších aktérov v oblasti strategických tovarov, služieb a infraštruktúry vytvára nebezpečné zraniteľné miesta, ktoré je potrebné urýchlene riešiť;

5. zdôrazňuje, že nedávne krízy – vrátane pandémie COVID-19, narušení dodávok energie v dôsledku útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, šírenia nezákonných ciel, obchodných obmedzení a iných protekcionistických opatrení, opakujúceho sa napätia ovplyvňujúceho globálne dopravné a logistické trasy, donucovacích obmedzení prístupu ku kritickým materiálom, stupňujúceho sa hospodárskeho vplyvu zmeny klímy, a to aj v dôsledku extrémnych poveternostných udalostí narúšajúcich výrobu a logistiku, politík štátnej pomoci a dumpingu tretích krajín v dôsledku dotovanej nadmernej kapacity v kľúčových odvetviach európskych trhov – ukázali, ako sa závislosť

od dovozu môže rýchlo premietnuť do nedostatku, inflácie, poškodenia miestnych výrobných kapacít a zastavenia výroby; zdôrazňuje, že vývozné závislosti sa takisto ukázali ako významné riziko pre vývozcov z EÚ; zdôrazňuje, že dovozná aj vývozná závislosť predstavujú konkrétne obmedzenia hospodárskej činnosti Európy a schopnosti EÚ účinne reagovať na vonkajšie otrasy; zdôrazňuje, že tieto zraniteľné miesta sú skôr štrukturálne než dočasné, pretože vyplývajú z koncentrácií a monopolov, ktoré sa postupom času vyvinuli;

6. vyjadruje hlboké znepokojenie nad systémovými deformáciami trhu zo strany Číny, ktoré podnecujú nadmernú kapacitu vrátane rozsiahlych štátom riadených podporných mechanizmov, strategického obstarávania v rámci politiky „Buy China“, preferenčného zaobchádzania s domácimi firmami a nedostatočnej reciprocity; opakuje, že obchod nemôže byť spravodlivý v systéme, v ktorom jedna krajina dominuje a zaplavuje svetový trh;

7. víta plán Komisie na vytvorenie komplexného, systematického a pravidelne aktualizovaného hodnotenia najkritickejších závislostí EÚ v rámci hodnotových reťazcov a požaduje, aby tieto hodnotenia zahŕňali analýzu zraniteľných miest, ktoré by potenciálne mohli vyústiť do úzkych miest EÚ, vrátane kvantifikovaných údajov o koncentrácii dovozu a podieloch na svetovom trhu podľa krajín a odvetví;

Prevencia prostredníctvom diverzifikácie, inovácie a konkurencieschopnosti

8. zdôrazňuje, že hospodárska bezpečnosť sa nesmie interpretovať ako ekonomická izolácia; potvrdzuje, že otvorenosť udržateľnému obchodu a investíciám v kombinácii s opatreniami zameranými na riešenie nekalej súťaže a diverzifikáciu partnerov, dodávateľov, dovozu energie a dopravných trás je jedným z hlavných prostriedkov EÚ na zníženie štrukturálnej zraniteľnosti voči vonkajším otrasom a narušeniam v kritických odvetviach a voči donucovacím praktikám; zdôrazňuje, že posilnenie odolnosti a hospodárskej bezpečnosti EÚ by malo byť výslovným cieľom každého obchodného alebo investičného partnerstva EÚ; zdôrazňuje, že podpora dopytu po alternatívach vyrobených v EÚ a vytvorenie odvetvových ekosystémov so sídlom v EÚ sú kľúčom k dôveryhodnému budovaniu hospodárskej bezpečnosti EÚ;

9. zdôrazňuje, že otvorenosť trhu EÚ musí byť založená na zásadách vzájomnosti, spoľahlivosti a nenútenia a že nemôže byť bezpodmienečná, ak sú ohrozené základné bezpečnostné záujmy; zdôrazňuje, že EÚ má značné hospodárske prednosti, najmä jednotný trh v hodnote 18 biliónov EUR so 450 miliónmi spotrebiteľov, vedúce postavenie v oblasti výroby a služieb špičkových technológií, vysoké normy a štandardy a vysokokvalitné vzdelávacie inštitúcie

a programy výskumu a vývoja; zdôrazňuje, že tieto silné stránky by sa mali využiť v prípade vonkajšieho nátlaku, najmä v oblastiach, v ktorých je európsky tovar alebo technológie na svetových trhoch nenahraditeľný;

10. varuje, že mikroekonomické a makroekonomické prostredie, ktoré oslabuje konkurencieschopnosť podnikov, a to aj charakteristiky, ako sú prekážky na vnútornom trhu, zbytočná administratívna záťaž, regulačná neistota, vysoké ceny energie, príliš zložité postupy udeľovania povolení a nedostatočné investície, odrádza od inovácií a narúša hospodársku odolnosť a bezpečnostné ciele EÚ;

11. zdôrazňuje, že hospodársku bezpečnosť EÚ nemožno podstatne posilniť, pokiaľ bude európske hospodárstvo nadmerne závislé od dovozu fosílnych palív alebo technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie; domnieva sa, že pokračovanie v stabilných a predvídateľných politikách dekarbonizácie zameraných na dosiahnutie nulovej čistej bilancie a ukončenie dovozu fosílnych palív prispieva k posilneniu hospodárskej bezpečnosti a zvýšeniu konkurencieschopnosti EÚ; zdôrazňuje, že podstatne zvýšené a urýchlené investície do elektrifikácie a do obehového hospodárstva majú zásadný význam pre zníženie strategických závislostí EÚ od vonkajších aktérov; nabáda Komisiu, aby prijala silné a rozsiahle politiky na strane dopytu s cieľom zvýšiť dopyt po európskom nízkouhlíkovom strategickom tovare, ktorý je kľúčový pre energetickú transformáciu, ako je zelená oceľ, batérie, energia z obnoviteľných zdrojov a polovodiče; ďalej vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že sa pri ekologickej transformácii nezopakuje rovnaká štrukturálna logika závislosti v inej podobe, a aby na tento účel uprednostnila výrobné kapacity na úrovni EÚ, tvorbu strategických zásob a silnú diverzifikáciu zdrojov kritických surovín a komponentov čistých technológií, od ktorých transformácia závisí;

12. zdôrazňuje, že plne funkčný a integrovaný jednotný trh je základným kameňom hospodárskej bezpečnosti; zdôrazňuje, že hlbšia integrácia a odstránenie prekážok pre skutočne harmonizovaný trh s tovarom, službami a kapitálom majú zásadný význam pre dlhodobý sociálno-ekonomický model, konkurencieschopnosť a bezpečnosť EÚ; domnieva sa, že posilnenie investovania do vzdelávania, inovácií a výskumu a vývoja je zásadným prvkom dlhodobej stratégie na ochranu hospodárskej bezpečnosti EÚ;

13. vyjadruje poľutovanie nad nadmernou závislosťou EÚ od tretích krajín v oblasti dodávok kritických surovín, pričom uznáva, že takáto závislosť vystavuje Európsku úniu značnej geopolitickej a hospodárskej zraniteľnosti a zraniteľnosti dodávateľského reťazca; domnieva sa preto, že posilnenie domácej odolnosti, a to aj prostredníctvom strategických projektov v oblasti domácej ťažby a spracovania, zvýšených recyklačných kapacít, lepšej efektívnosti využívania zdrojov a úplného zavedenia modelu obehového

hospodárstva predstavuje udržateľné a strategické riešenie; vyzýva na prijatie ambiciózneho aktu o obehovom hospodárstve; vyzýva na stimuláciu investícií do kritických inovatívnych obehových technológií a na ochranu takýchto investícií;

14. zdôrazňuje, že ochrana občanov pred konkrétnymi vonkajšími hospodárskymi otrasmi vrátane narušenia dodávateľských reťazcov, prudkého nárastu cien energie a dôsledkov hospodárskeho nátlaku je hlavným cieľom politiky hospodárskej bezpečnosti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili systematické posudzovanie sociálneho vplyvu opatrení hospodárskej bezpečnosti a to, aby takéto opatrenia neúmerne nepostihovali najzraniteľnejšie skupiny;

15. pripomína, že obchodná politika je strategickým prvkom moci EÚ a mala by sa aktívne využívať na ochranu bezpečnostných záujmov a strategickej autonómie EÚ; zdôrazňuje, že je potrebné prekonať prevažne obranný prístup a kombinovať a využívať existujúce nástroje strategickejším a perspektívnejším spôsobom, a to aj využívaním vzájomných hospodárskych závislostí spôsobom, ktorý posilní geopolitickú pozíciu EÚ;

16. pripomína, že účinnosť programu EÚ v oblasti obchodu a hospodárskej bezpečnosti závisí od dôsledného uplatňovania obchodných pravidiel a základných doložiek v dohodách o obchode, partnerstve a pridružení; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie o zabezpečenie úplného a účinného dodržiavania vlastných záväzkov a povinností, najmä z hľadiska súdržnosti politík v záujme rozvoja;

17. vyzýva Komisiu, aby dokončila prebiehajúce rokovania a aktívne presadzovala strategický a ambiciózny prístup k obchodným dohodám a odvetvovým partnerstvám so spoľahlivými partnermi ako ústrednému prvku svojej diverzifikačnej stratégie; domnieva sa, že diverzifikácia dodávateľov z tretích krajín a vývozných trhov by mala vychádzať z jasného posúdenia štrukturálnej zraniteľnosti EÚ a mala by sa ním riadiť; zdôrazňuje, že je prednostne potrebné doplniť tradičné komplexné dohody o voľnom obchode novými, pružnejšími a cielenejšími formami obchodných a investičných partnerstiev, ktoré sa výslovne zameriavajú na zníženie rizika dovozu a vývozu prostredníctvom rozvoja bezpečných a odolných dodávateľských reťazcov v určitých vysokorizikových odvetviach; zdôrazňuje, že takéto partnerstvá by mali zahŕňať záväzné záväzky a vyžadovať plné zapojenie Európskeho parlamentu a transparentnosť voči Európskemu parlamentu počas celého obdobia rokovaní, ako aj jeho súhlas s ratifikačným procesom;

18. zdôrazňuje strategický význam modernizovanej dohody o pridružení medzi EÚ a Mercosurom pre hospodársku bezpečnosť EÚ; zdôrazňuje, že dohoda prispeje k diverzifikácii prístupu ku kritickým surovinám a posilní odolné hodnotové reťazce;

19. zdôrazňuje strategický význam posilnenia hospodárskej a obchodnej spolupráce s Indiou, ktorá je čoraz dôležitejším výrobným a technologickým centrom s rastúcou úlohou v oblasti digitálnych služieb a dodávok kritických surovín;

20. zdôrazňuje význam urýchlenia prebiehajúcich rokovaní o dohodách o voľnom obchode s partnermi, ako sú Filipíny a Thajsko, a dokončenia obchodnej dohody s Indonéziou, vzhľadom na ich rastúcu úlohu pri produkcii dôležitých nerastných surovín, elektroniky a komponentov čistých technológií; zdôrazňuje, že predvídateľné obchodné rámce sú potrebné na riešenie vývozných obmedzení a rizík koncentrácie dodávok a na pevnejšie ukotvenie EÚ v indicko-tichomorských priemyselných hodnotových reťazcoch;

21. víta ukončenie obchodných rokovaní s Austráliou, ktorá je spoľahlivým a podobne zmýšľajúcim partnerom; zdôrazňuje význam tohto partnerstva založeného na pravidlách pri prispievaní k stabilite dodávok a diverzifikácii dodávateľských reťazcov vzhľadom na značné zásoby kritických surovín v Austrálii a jej produkciu ťažobných a spracovateľských technológií; víta ďalšiu spoluprácu pri riešení spoločných výziev v oblasti hospodárskej bezpečnosti, najmä vzhľadom na priame skúsenosti Austrálie s reakciou na hospodársky nátlak;

22. vyzýva na vytvorenie štruktúrovaného dialógu o hospodárskej bezpečnosti medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom s cieľom posilniť koordináciu v oblasti obchodu, preverovania investícií a odolnosti dodávateľského reťazca; podporuje užšiu spoluprácu v rámci dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom s cieľom predvídať narušenia v strategických odvetviach;

23. podporuje výzvu stratégie EÚ v indicko-tichomorskom regióne na prehĺbenie spolupráce s ázijskými partnermi v oblasti hospodárskej bezpečnosti, a to aj prostredníctvom posilnených partnerstiev s členmi Združenia národov juhovýchodnej Ázie a prostredníctvom užšej interakcie s partnermi, ktorí sa zúčastňujú na Komplexnej a progresívnej dohode o transpacifickom partnerstve;

24. naliehavo vyzýva členské štáty, aby ratifikovali zostávajúce dohody o voľnom obchode;

25. vyzýva Komisiu, aby navrhla obnovený a komplexný obchodný a investičný dialóg s rozvojovými krajinami a regiónmi na základe vzájomne výhodných partnerstiev, ktoré presahujú rámec rozširovania prístupu na trh alebo ťažby prírodných zdrojov; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať vytváranie hodnoty na miestnej a regionálnej úrovni v rámci obchodných dohôd a odvetvových partnerstiev prostredníctvom rozvoja čistých a udržateľných hodnotových reťazcov a zároveň podporovať inkluzívny a udržateľný rozvoj a zabezpečiť ochranu environmentálnych noriem a pracovných

práv;

26. konštatuje, že EÚ je v súčasnosti závislá od Číny, ktorá zabezpečuje približne 98 % jej dodávok vzácnych zemín a viac ako 90 % jej dovozu horčíka, že miera domácej recyklácie vzácnych zemín je aj naďalej nižšia ako 1 % a že viac ako 60 % celosvetovej kapacity rafinácie lítia a viac ako 85 % kapacity na spracovanie vzácnych zemín sa sústreďuje v jedinej tretej krajine, v dôsledku čoho EÚ zďaleka nedosahuje ciele stanovené v akte o kritických surovinách; zdôrazňuje význam dohôd uzavretých v tejto oblasti s podobne zmýšľajúcimi krajinami a potrebu pokračovať v rokovaniach o nových partnerstvách s cieľom posilniť odolnosť dodávateľských reťazcov EÚ;

27. zdôrazňuje, že obchodná politika EÚ by mala mať za strategický cieľ diverzifikáciu zdrojov dodávok kritických surovín vzhľadom na ich kľúčovú úlohu pri zelenej a digitálnej transformácii a v oblasti obrany; konštatuje, že hoci je akt o kritických surovinách dôležitým krokom smerom k posilneniu odolnosti EÚ, stále je nepostačujúci na riešenie kľúčových zraniteľných miest, najmä pretrvávajúcej koncentrácie rafinérskych a spracovateľských kapacít v obmedzenom počte tretích krajín; zdôrazňuje, že akt sa opiera o nezáväzné referenčné hodnoty na úrovni EÚ a že dostupnosť účelových finančných prostriedkov a účinnej vykonávacej kapacity je naďalej obmedzená;

28. víta iniciatívu RESourceEU na zvýšenie financovania strategickej domácej ťažobnej a spracovateľskej kapacity a recyklácie; zdôrazňuje však, že tieto propagačné opatrenia je potrebné kombinovať s ochrannými a partnerskými opatreniami, aby sa do roku 2030 úspešne znížilo riziko v hodnotovom reťazci kritických surovín; opakuje, že dlhodobé obchodné dôvody a životaschopnosť investícií do dôveryhodných hodnotových reťazcov kritických surovín by preto mali byť sprevádzané minimálnymi cenami a zárukami odberu v úzkej spolupráci s podobne zmýšľajúcimi krajinami, čo by stimulovalo zavádzanie nečínskych materiálov, čo by bránilo zneužívaniu monopolného postavenia treťou krajinou na podhodnocovanie cien zraniteľných konkurentov; zdôrazňuje, že iniciatíva RESourceEU sa musí stať účinným nástrojom na urýchlenie dosiahnutia cieľov do roku 2030 stanovených v akte o kritických surovinách; zdôrazňuje, že bez rýchlej mobilizácie koordinovanej finančnej podpory pre projekty ťažby, spracovania a recyklácie nebude EÚ schopná splniť svoje referenčné hodnoty v stanovenom časovom rámci;

29. zdôrazňuje, že diplomacia EÚ v oblasti kritických surovín by sa mala rozšíriť nad rámec ťažby a prístupu k primárnym zdrojom a mala by sa systematicky zaoberať spracovaním, rafináciou a nadväzujúcimi činnosťami, v ktorých sú strategické zraniteľné miesta a riziká koncentrácie naďalej mimoriadne závažné;

Monitorovanie, riadenie a zmierňovanie identifikovaných rizík

30. prichádza k záveru, že posilnenie hospodárskej bezpečnosti EÚ je kľúčom k zaisteniu hospodárskej a politickej suverenity EÚ, integrity jednotného trhu, odolnosti dodávateľských reťazcov, hospodárskej životaschopnosti podnikov EÚ a živobytia občanov EÚ, a to aj v súvislosti s kvalitnými pracovnými miestami; zdôrazňuje, že komplexný a integrovaný prístup k hospodárskej bezpečnosti by sa nemal zameriavať len na znižovanie vonkajšej závislosti, ale aj na budovanie strategickej autonómie v oblasti kritických surovín, technológií, energetiky, dopravy, financií a digitálnej infraštruktúry; vyzýva preto Komisiu, aby začlenila hospodársku bezpečnosť do všetkých priemyselných politík vrátane odvetvových právnych predpisov a posudzovaní rizika v dodávateľskom reťazci s cieľom zabezpečiť jednotný prístup;

31. uznáva, že určité kritické hospodárske expozície si vzhľadom na svoj rozsah, koncentráciu, strategický význam alebo nezvratnosť vyžadujú cielené, urýchlené a rozhodné zmierňujúce opatrenia; zdôrazňuje, že v takýchto prípadoch by mohli opatrenia legitímne zahŕňať obmedzenia alebo zákaz prístupu na trh, hospodárskej činnosti alebo investičných tokov z tretích krajín s cieľom chrániť základné záujmy a verejný poriadok EÚ; opätovne zdôrazňuje, že prístup na jednotný trh je najväčšou pákou EÚ, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby využili reverzné závislosti s cieľom vyvíjať tlak na tretie krajiny, aby odstránili nezákonné vývozné obmedzenia uvalené na EÚ;

32. vyzýva Komisiu, aby navrhla viac opatrení na predchádzanie alebo obmedzenie rizík pre hospodársku bezpečnosť; v tejto súvislosti podporuje návrh Komisie požadovať od hospodárskych subjektov EÚ, aby diverzifikovali dodávateľov v konkrétnych vysokorizikových odvetviach; domnieva sa, že by sa táto požiadavka mala v budúcnosti rozšíriť tak, aby sa od hospodárskych subjektov vyžadovalo aj to, aby diverzifikovali krajinu alebo región dodávok;

33. zdôrazňuje, že je potrebné vyvinúť účinné nástroje zamerané na včasné monitorovanie, identifikáciu a hodnotenie rizík pre hospodársku bezpečnosť v rámci celých hodnotových reťazcov vo vysoko rizikových oblastiach, aby sa umožnilo proaktívne mapovanie existujúcich a potenciálnych strategických závislostí; zdôrazňuje, že členské štáty a súkromný sektor sú základnými partnermi pri identifikácii a posudzovaní závislostí; podporuje návrh Komisie na zriadenie spravodajského centra pre hospodársku bezpečnosť, ktoré by konsolidovalo dostupné informácie; vyzýva Komisiu, aby vyvinula nástroje zamerané na výmenu ekonomických informácií s medzinárodnými partnermi s cieľom predvídať opatrenia tretích krajín zamerané na zneužívanie závislostí ako zbrane proti EÚ;

34. vyzýva Komisiu, aby každoročne vypracovala hodnotiacu tabuľku hospodárskej bezpečnosti s cieľom systematicky hodnotiť pokrok pri dosahovaní cieľov stanovených v stratégii hospodárskej bezpečnosti; zdôrazňuje, že takýto mechanizmus by mal zahŕňať jasné a merateľné

ukazovatele, ktoré by okrem iného ukazovali zníženie kritických závislostí v jednotlivých odvetviach, počet prípadov nástrojov na ochranu obchodu, ktoré boli identifikované ako relevantné pre hospodársku bezpečnosť, a zvýšenie počtu alternatívnych dodávateľov; zdôrazňuje, že transparentné a pravidelné podávanie správ je nevyhnutné na zabezpečenie zodpovednosti a informovanej úpravy politiky;

35. zdôrazňuje, že takéto opatrenia by mali byť primerané a prispôsobené závažnosti a pretrvávaniu rizika, mali by byť založené na jasne vymedzených prahových hodnotách rizika, objektívnych a overiteľných kritériách a predchádzajúcich posúdeniach a mali by podliehať nepretržitému monitorovaniu a skúmaniu;

36. zdôrazňuje, ako navrhla Komisia v spoločnom oznámení z 3. decembra 2025, že existujúce nástroje EÚ určené na riešenie štrukturálnych zraniteľností, narušení trhu a netrhového správania by sa mali v prípade potreby zmodernizovať a uplatňovať strategickejšie a rozhodnejšie a že roztrieštené, váhavé alebo nejednotné používanie takýchto nástrojov oslabuje ich účinnosť, a to aj ich odrádzajúci účinok; naliehavo vyzýva Komisiu, aby skrátila lehoty pre vyšetrovania v oblasti ochrany obchodu a nasledovala príklad viacerých krajín a vo väčšej miere využívala existujúce ustanovenia o hrozbe ujmy a dočasné opatrenia, ktoré sú právne prípustné, ale nedostatočne využívané, s cieľom zabrániť nenapraviteľným škodám pre priemysel EÚ;

37. zdôrazňuje, že hoci hospodársku bezpečnosť nemožno dlhodobo dosiahnuť všeobecnými opatreniami sebestačnosti alebo protekcionizmu, v súčasnosti je naliehavo potrebné prijať cielené opatrenia na zastavenie vlny deindustrializácie a ochranu strategických odvetví v EÚ pred nekalou súťažou pochádzajúcou z lacného dovozu z tretích krajín v odvetviach, ako sú oceľ, chemikálie, lieky, energia z obnoviteľných zdrojov a environmentálny tovar; vyzýva Komisiu, aby vypracovala akčný plán na ochranu strategických odvetví EÚ, ktoré sú najviac ohrozené nadbytočnou globálnou kapacitou;

38. domnieva sa, že súčasné rozširovanie priemyselnej kapacity vo viacerých strategických odvetviach v niektorých veľkých ekonomikách tretích krajín, predovšetkým v Číne, predstavuje systémovú konkurenčnú výzvu, ktorú nemožno primerane riešiť prostredníctvom reakcií na jednotlivé odvetvia; domnieva sa, že systémové riziká tohto druhu si vyžadujú systémové reakcie zamerané na štrukturálne podmienky, ktoré vytvárajú nadmerné kapacity v širokom rozsahu, a nie na riadenie ich dôsledkov na jednotlivých trhoch;

39. víta návrh Komisie zo 7. októbra 2025 na nariadenie, ktorým sa rieši negatívne účinky celosvetovej nadmernej kapacity na trh Únie

s oceľou súvisiace s obchodom[11], ako uznanie strategického významu zachovania životaschopného európskeho oceliarskeho odvetvia; zdôrazňuje, že strata európskej výrobnej kapacity ocele by predstavovala nezvratné riziko pre hospodársku bezpečnosť; konštatuje však, že problém nadmernej kapacity sa neobmedzuje len na oceľ a hliník, ale postihuje aj mnohé iné odvetvia, ako sú chemické látky a výrobky z ocele a hliníka; vyjadruje znepokojenie nad tým, že prešetrovania na ochranu obchodu sú príliš pomalé, náročné na zdroje a špecifické pre výrobky na to, aby primerane riešili narušenia v celom hospodárstve spôsobené nadmernou kapacitou; domnieva sa, že EÚ by sa mala vybaviť vhodnými nástrojmi na monitorovanie a riešenie systémovej nadmernej kapacity v celom hodnotovom reťazci;

Nástroje obchodnej politiky, presadzovanie a odrádzanie

40. zdôrazňuje, že odrádzanie a konkurencieschopnosť sú oslabené, ak sú opatrenia na presadzovanie pravidiel oneskorené, nekonzistentné alebo vnímané ako neisté; vyzýva preto Komisiu, aby zabezpečila včasné rozhodovanie, jasné aktivačné kritériá a predvídateľné dôsledky, keď sa zistí prítomnosť alebo hrozba rizík pre hospodársku bezpečnosť alebo nekalých praktík;

41. zdôrazňuje, že účinné presadzovanie obchodnej politiky EÚ a rozširujúci sa rozmer hospodárskej bezpečnosti si vyžadujú primerané administratívne a technické zdroje; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že jej Generálne riaditeľstvo pre obchod a ekonomickú bezpečnosť bude mať dostatok personálu, odborných znalostí a zdrojov na účinné presadzovanie nástrojov na ochranu obchodu a vykonávanie stratégie hospodárskej bezpečnosti EÚ; zdôrazňuje, že v súčasnom geoekonomickom kontexte by sa mali posilniť schopnosti EÚ v oblasti hospodárskej bezpečnosti;

42. zdôrazňuje, že systematické presadzovanie súčasných obchodných pravidiel je primárnou a primeranou reakciou EÚ na porušovanie a predpokladom každej dôveryhodnej stratégie hospodárskej bezpečnosti; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že presadzovanie súčasných pravidiel nepostačuje na úplné vyriešenie tohto problému; vyzýva preto Komisiu, aby zaviedla vyššie antidumpingové clá podobné tým, ktoré uplatňujú porovnateľní partneri, s cieľom bojovať proti presmerovaniu obchodu a dumpingu na trhu EÚ; ďalej vyzýva Komisiu, aby do výpočtu dumpingového rozpätia vývozcov z tretích krajín zahrnula environmentálne, energetické a pracovné náklady a aby upustila od pravidla nižšieho cla, ktoré Svetová obchodná organizácia (WTO) nevyžaduje;

43. konštatuje, že antidumpingové a antisubvenčné konania sú príliš úzko zamerané, príliš náročné na zdroje a príliš pomalé na to, aby riešili rozsah a štrukturálnu povahu konkurenčných výziev a

---

11 COM(2025)0726.

nadmernej kapacity, ktorým v súčasnosti čelí priemysel EÚ;

44. zdôrazňuje, že ciele EÚ v oblasti odolnosti, ktoré zahŕňajú schopnosť riadiť ekologické, hospodárske a sociálne transformácie udržateľným, spravodlivým a demokratickým spôsobom, ako aj ochranu zdravia ľudí, zvierat a rastlín a ochranu prírodných zdrojov, sú pevne zakotvené v primárnom a sekundárnom práve EÚ; domnieva sa, že tento právny rámec poskytuje pevný a do značnej miery nevyužitý základ pre uplatnenie všeobecných výnimiek stanovených v článku XX Všeobecnej dohody o clách a obchode; vyzýva Komisiu, aby vo väčšej miere a systematickejšie využívala výnimky podľa článku XX v prípadoch, keď sú opatrenia EÚ, ktoré sledujú tieto legitímne politické ciele, spochybňované v rámci WTO;

45. vyzýva Komisiu, aby navrhla zmeny existujúcich nástrojov s cieľom umožniť aktívnejšie, strategickejšie a koordinovanejšie využívanie a aby navrhla nové nástroje, ak sa zistí jasná a preukázateľná medzera v účinnosti existujúcich nástrojov EÚ; vyzýva na zefektívnenie existujúcich a budúcich právnych predpisov a iniciatív týkajúcich sa hospodárskej bezpečnosti;

46. zdôrazňuje, že dôveryhodnosť reakcie EÚ na hospodársky nátlak závisí predovšetkým od jej ochoty včas identifikovať a formálne charakterizovať donucovacie postupy, a teda od začatia procesu, ktorý je základom odrádzania aj vyjednávania; považuje nástroj proti nátlaku za najvhodnejší nástroj na využitie silných stránok EÚ v tejto oblasti; zdôrazňuje, že tento nástroj by sa mal použiť v prípade nátlaku alebo hrozieb nátlaku a že by sa mali preskúmať všetky možnosti deeskalácie, pričom protiopatrenia sa uplatnia až v krajnom prípade;

47. vyzýva Komisiu, aby urýchlene posilnila kapacitu EÚ týkajúcu sa odrádzania; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vypracovala proaktívnu stratégiu reakcie na hrozby zamerané na hospodársku suverenitu EÚ vrátane jej základnej kritickej infraštruktúry; zdôrazňuje, že takáto stratégia musí dokázať rýchlo a účinne odradiť zahraničné subjekty od konania na základe svojich hrozieb, a to využitím celého arzenálu protiopatrení EÚ;

48. zdôrazňuje, že ak presadzovanie pravidiel a angažovanosť nevedú k zmene správania, reakcia EÚ by sa mala postupne, primerane a vratne stupňovať, čo umožní kontrolovane zvýšiť tlak a zároveň zachovať právnu istotu a dôveryhodné možnosti deeskalácie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti reagovala rozhodnejšie, a pripomína, že opatrenia, ktoré nezmenia škodlivé a nátlakové správanie, môžu narušiť dôveryhodnosť a vplyv obchodnej politiky EÚ, čím by vznikli vysoké počiatočné politické náklady na zásah, ale bez obnovenia rovnakých podmienok;

49. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že uplatňovanie nástrojov na

presadzovanie práva, ochranu obchodu a boj proti nátlaku sa bude koordinovať v rámci koherentného operačného rámca v koordinácii s členskými štátmi a hospodárskymi subjektmi; ďalej vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť vypracovať mechanizmus rozdelenia záťaže na úrovni EÚ, ktorý by pomohol rozdeliť náklady na vnútroštátne reakcie na hospodársky nátlak, čím by sa zabezpečila politická súdržnosť a hospodárska odolnosť v situácii stupňujúceho sa obchodného napätia;

50. zdôrazňuje, že schopnosť európskeho verejného financovania je jednou z hlavných silných stránok EÚ; zastáva názor, že žiadne verejné prostriedky EÚ by sa nemali vynakladať, pokiaľ sa tým preukázateľne neposilní suverenita a odolnosť EÚ; vyzýva Komisiu, aby využila túto silnú stránku a vytvorila nástroj na pozastavenie financovania, ktorý by umožnil rýchlo obmedziť prístup k finančným prostriedkom EÚ v situáciách, keď tretie krajiny prijmú opatrenia, ktoré ohrozujú hospodársku bezpečnosť EÚ;

51. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť bezpečný a nepretržitý prístup ku kritickým komponentom, surovinám a základným technológiám používaným vo výrobe súvisiacej s obranou; zdôrazňuje, že zraniteľnosť dodávateľského reťazca v odvetviach s dvojakým použitím môže priamo ovplyvniť operačnú pripravenosť a hospodársku odolnosť EÚ;

52. zdôrazňuje, že rastúce prepojenie medzi civilnými inováciami a obrannými aplikáciami si vyžaduje spoločný prístup k preverovaniu, kontrole vývozu a dohľadu nad investíciami v odvetviach s dvojakým použitím, aby sa zabránilo neúmyselnému transferu citlivých technológií a aby sa zároveň zachovala konkurencieschopnosť EÚ;

53. zdôrazňuje štrukturálne obmedzenia rámca EÚ pre kontrolu vývozu položiek s dvojakým použitím, najmä jeho závislosť od pomaly sa vyvíjajúcich multilaterálnych režimov, jeho obmedzenú schopnosť predvídať a reagovať na nové a rýchlo sa vyvíjajúce technológie a jeho roztrieštené vykonávanie v členských štátoch;

54. domnieva sa, že súčasný rámec kontroly vývozu je zmesou rôznych vnútroštátnych politík a opatrení na úrovni členských štátov, ktoré nie sú dostatočne účinné, konzistentné a rýchle, aby reagovali na súčasný geoekonomický kontext; zdôrazňuje, že reforma existujúcich vnútroštátnych politík kontroly vývozu a ich prekonanie je naliehavo potrebné na zaistenie hospodárskej bezpečnosti EÚ; zdôrazňuje, že je potrebné vytvoriť harmonizovaný režim kontroly vývozu na úrovni EÚ; zdôrazňuje, že zosúladenie kontroly vývozu s medzinárodnými partnermi by výrazne posilnilo hospodársku bezpečnosť EÚ;

55. víta nedávne aktualizácie zoznamu EÚ na kontrolu vývozu položiek s dvojakým použitím v súlade so zoznamom dohodnutým pod záštitou Wassenaarského usporiadania, hoci Rusko toto usporiadanie

vetovalo; vyzýva na urýchlenú revíziu nariadenia (EÚ) 2021/821[12] s cieľom umožniť EÚ vystupovať jednotne v otázke kontroly vývozu a zaviesť jednotné kontroly v celej EÚ pri zachovaní medzinárodného zosúladenia a právnej istoty pre hospodárske subjekty; v tejto súvislosti vyzýva na zriadenie konsolidovanej jednotky spoločnej hospodárskej bezpečnostnej politiky v rámci Komisie, ktorá by sa zaoberala vyvíjajúcimi sa výzvami v oblasti hospodárskej bezpečnosti, ktoré predstavuje pretrvávajúce obchádzanie vývozných kontrol a sankcií EÚ zo strany tretích krajín; konštatuje, že túto jednotku by mala podporovať spravodajská komunita členských štátov so zlepšeným prístupom k spravodajským informáciám v reálnom čase o sieťach na obchádzanie kontrol a sankcií a s možnosťami výmeny spravodajských informácií v reálnom čase s priemyselným odvetvím s cieľom identifikovať nové taktiky obchádzania kontrol a sankcií; ďalej konštatuje, že by mala byť vybavená právomocou presadzovať kontroly vývozu a zdrojmi na vývoj technológií, analýzu a medzinárodnú koordináciu, ako aj právomocou zaviesť spoľahlivé systémy overovania a technológie sledovania dodávateľského reťazca;

56. zdôrazňuje, že spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ by mala zabezpečiť súlad s cieľmi hospodárskej bezpečnosti EÚ; zdôrazňuje, že strategické závislosti, zraniteľné miesta dodávateľského reťazca a donucovacie hospodárske postupy majú čoraz väčší priamy vplyv na bezpečnosť a ovplyvňujú kapacitu obrannej technologickej a priemyselnej základne EÚ; vyzýva na systematické začleňovanie aspektov hospodárskej bezpečnosti do strategických politík EÚ, obranného plánovania a mechanizmov reakcie na krízy s cieľom posilniť pripravenosť a odolnosť EÚ v čoraz spornejšom geopolitickom prostredí;

Investície, kapitálové toky a strategická expozícia

57. víta prebiehajúcu legislatívnu prácu na akte na urýchlenie rozvoja priemyslu a zdôrazňuje jeho potenciál prispievať k plneniu cieľov hospodárskej bezpečnosti EÚ; domnieva sa, že akt by mohol významne prispieť k zníženiu strategických závislostí a zvýšeniu odolnosti EÚ voči vonkajším otrasom a nátlakovým praktikám;

58. zdôrazňuje, že programy financované z prostriedkov EÚ v strategicky citlivých odvetviach by mali byť navrhnuté a realizované tak, aby prinášali prospech predovšetkým investíciám, ktoré posilňujú európsku priemyselnú kapacitu, technologický rozvoj a tvorbu hodnôt v EÚ; zdôrazňuje, že prístup k financovaniu z prostriedkov EÚ v týchto odvetviach by mal podliehať primeraným zárukám

---

12 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím (Ú. v. EÚ L 206, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

a podmienkam, aby sa zabezpečilo, že príjemcovia nebudú predstavovať riziko pre hospodársku bezpečnosť a že financované činnosti budú účinne prispievať k dlhodobej odolnosti a strategickým záujmom EÚ;

59. zdôrazňuje, že sú potrebné aj opatrenia stimulujúce výrobu v EÚ, aby sa EÚ stala nevyhnutnejšou v kritických dodávateľských reťazcoch a úzkych miestach; víta požiadavky na odolnosť stanovené v akte o emisne neutrálnom priemysle[13] a zdôrazňuje, že je dôležité kombinovať ich s kvótami od spoľahlivých dodávateľov, a to aj s cieľom stimulovať alternatívnych dodávateľov so sídlom v EÚ a dosiahnuť výrobné ciele stanovené v akte o emisne neutrálnom priemysle;

60. zdôrazňuje, že rozhodnutia o verejnom obstarávaní v strategických odvetviach by sa mali využívať ako páka na posilnenie priemyselnej kapacity, bezpečnosti dodávok a hospodárskej bezpečnosti EÚ; zdôrazňuje, že prístup k verejným zákazkám v takýchto odvetviach a k súvisiacej podpore EÚ by mal podliehať jasným podmienkam oprávnenosti, ktoré zabezpečia, že zúčastnené subjekty nebudú predstavovať riziko pre hospodársku bezpečnosť;

61. zdôrazňuje, že je potrebné riešiť nedostatočný recipročný prístup vo verejnom obstarávaní v kľúčových odvetviach; vyzýva na účinné využívanie nástrojov EÚ vo vzťahu k tretím krajinám s cieľom reagovať na reštriktívne alebo diskriminačné opatrenia v oblasti obstarávania na základe zásady rovnakých podmienok;

62. pripomína, že cezhraničné investície a kapitálové toky sú dôležitými hnacími silami rastu, inovácií a konkurencieschopnosti v EÚ; konštatuje, že európske scaleupy, ktoré potrebujú financovanie vo výške viac ako 1 miliarda EUR, sú často nútené opustiť EÚ, aby si zabezpečili kapitál; vyzýva preto Komisiu, aby urýchlene dokončila kapitálovú úniu a aby tento nedostatok finančných prostriedkov pre scaleupy vyplnil Európsky fond pre konkurencieschopnosť; poznamenáva však, že investície môžu viesť k expozícii, keď sa kontrola, vplyv alebo prístup k citlivým aktívam, technológiám alebo kritickej infraštruktúre sústreďujú v tretích krajinách;

63. zdôrazňuje význam revidovaného nariadenia o preverovaní PZI ako základného nástroja hospodárskej bezpečnosti a požaduje jeho konzistentné, účinné a dôsledné uplatňovanie vo všetkých členských štátoch, a to aj prostredníctvom komplexných vnútroštátnych mechanizmov preverovania, jasných časových harmonogramov a posilnenej spolupráce a výmeny informácií medzi vnútroštátnymi

---

13 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 z 13. júna 2024 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724 (Ú. v. EÚ L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

orgánmi a Komisiou, a požaduje prijímanie účinných následných opatrení v prípade zistenia rizík; naliehavo vyzýva Komisiu, aby v plnej miere a aktívne využívala ustanovenia revidovaného nariadenia na to, aby zabezpečila, že zoznam kritických technológií sa bude neustále preskúmavať a pravidelne aktualizovať;

64. vyzýva na súdržnejší a koordinovanejší európsky prístup k preverovaniu investícií, ktorý by bol podporený prísnejším presadzovaním na úrovni EÚ a pevnejšími a jasnejšie vymedzenými podmienkami prístupu na trh; v tejto súvislosti požaduje ďalšie silné mechanizmy preverovania priamych zahraničných investícií s ukazovateľmi hospodárskej bezpečnosti, ako sú spoločné podniky, transfer technológií európskym subjektom, dohody o odbere, v ktorých sa zahraniční investiční partneri zaviažu kúpiť určitý podiel výroby, zamestnávanie pracovníkov z EÚ a integrácia do hodnotových reťazcov EÚ;

65. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zrýchľujúcim sa tempom, akým veľké technologické spoločnosti z krajín mimo EÚ upevňujú svoju trhovú silu v oblasti umelej inteligencie a kvantových technológií; vyzýva Komisiu, aby posúdila, či sú existujúce mechanizmy EÚ primerane vybavené na odhaľovanie, preskúmanie a v prípade potreby zastavenie netradičných transakcií, ako sú dohody o prenájme a udelení licencie (HALO), ktoré narúšajú hospodársku bezpečnosť EÚ v strategicky citlivých odvetviach obchádzaním prahových hodnôt na oznamovanie fúzií a kontroly preverovania priamych zahraničných investícií;

66. berie na vedomie skúsenosti Japonska s posilňovaním svojho rámca hospodárskej bezpečnosti po prerušení dodávok vzácnych zemín v roku 2010, čo odhalilo strategické riziká nadmernej závislosti od jediného dodávateľa; ako vzor vyzdvihuje úlohu, ktorú zohráva ministerstvo hospodárstva, obchodu a priemyslu tejto krajiny pri koordinácii preverovania investícií, kontrol vývozu a opatrení na zvýšenie odolnosti priemyslu;

67. vyzýva EÚ, aby sa poučila z úlohy, ktorú zohráva Výbor pre zahraničné investície v Spojených štátoch amerických pri zabezpečovaní súdržného a koordinovaného prístupu k preverovaniu investícií a ochrane kritických technológií v rôznych agentúrach a inštitúciách;

68. upozorňuje, že investície ovplyvňujúce kritickú infraštruktúru si vyžadujú zvýšenú ostražitosť, pretože zmeny vo vlastníctve, riadení alebo prevádzkovej kontrole môžu priamo ovplyvniť bezpečnosť a kontinuitu dodávok, čo sa týka najmä hlavných dopravných a logistických uzlov, ktoré sú rozhodujúce pre zahraničný obchod a vojenskú mobilitu, ako aj infraštruktúry na výrobu, prenos, distribúciu a skladovanie energie; je hlboko znepokojený prehlbujúcou sa závislosťou od vysokorizikových dodávateľov v rámci

kritickej infraštruktúry EÚ; prichádza k záveru, že EÚ nahradila svoju závislosť od fosílnych palív svojím dovozom čínskych technológií z vysokorizikových tretích krajín, najmä v oblasti veternej a solárnej energie a batérií, a konštatuje, že tieto technológie sú často vybavené možnosťami diaľkového monitorovania a aktualizácie, čo vytvára podstatne väčšie riziko úniku údajov, narušenia systému alebo diaľkového zásahu do energetických sietí, dopravných systémov a inej kritickej infraštruktúry; domnieva sa, že takéto štrukturálne závislosti vystavujú Európsku úniu hospodárskemu nátlaku a bezpečnostnej zraniteľnosti v čase zvýšenej geopolitickej konkurencie, a naliehavo vyzýva EÚ, aby sa v týchto odvetviach stala autonómnejšou; víta revíziu aktu o kybernetickej bezpečnosti[14] ako príležitosť na zabezpečenie toho, že všetci prevádzkovatelia kritickej infraštruktúry nebudú môcť používať systémy s možnosťou diaľkového monitorovania, ktoré vyrobili vysokorizikoví dodávatelia alebo ktoré boli zhotovené pomocou technológie licencovanej od týchto dodávateľov;

69. považuje za nevyhnutné, aby Komisia vykonávala silnejšiu úlohu pri zabezpečovaní hospodárskej bezpečnosti EÚ, ktorá by zodpovedala výlučnej právomoci EÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky podľa článku 207 Zmluvy o fungovaní Európskej únie; v tejto súvislosti poukazuje na nariadenie o zahraničných subvenciách[15] ako na silný a účinný nástroj na úrovni EÚ určený na ochranu vnútorného trhu pred narušením a zdôrazňuje jeho významnú odrádzajúcu hodnotu; považuje za kľúčové, aby Komisia bola v konečnom dôsledku zodpovedná za povoľovanie alebo blokovanie priamych zahraničných investícií v EÚ, ak tieto investície predstavujú riziko pre hospodársku bezpečnosť v celej EÚ; upozorňuje, že ponechanie takýchto rozhodnutí na členských štátoch vytvára riziko pretekov o najnižšie ceny, v rámci ktorých konkurencia o prichádzajúce investície vedie jednotlivé členské štáty k schvaľovaniu transakcií, ktoré sú na úkor spoločných záujmov EÚ; vyzýva Komisiu, aby v plnej miere a odhodlane využívala svoje právomoci podľa nariadenia o zahraničných subvenciách, a to aj prostredníctvom vyšetrovaní *ex officio*, na riešenie vznikajúcich praktík obchádzania, ako je tzv. colný offshoring, pri ktorom vývozcovia získavajú alebo zriaďujú výrobné zariadenia v tretích krajinách alebo v rámci EÚ s cieľom získať nový pôvod tovaru, a tým obísť existujúce antidumpingové

---

14 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/881 zo 17. apríla 2019 o agentúre ENISA (Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť) a o certifikácii kybernetickej bezpečnosti informačných a komunikačných technológií a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 526/2013 (akt o kybernetickej bezpečnosti) (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

15 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 zo 14. decembra 2022 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh (Ú. v. EÚ L 330, 23.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

alebo antisubvenčné clá EÚ, alebo získať monopolné postavenie na trhu EÚ;

70. zdôrazňuje, že riziká pre hospodársku bezpečnosť vznikajú aj vtedy, keď odchádzajúce investície, strategické partnerstvá alebo reštrukturalizácia podnikov umožňujú transfer, vývoj alebo rozširovanie citlivých technológií, výrobných kapacít alebo technického know-how mimo EÚ, a to aj prostredníctvom investícií na zelenej lúke, spoločných podnikov, licenčných dohôd, zmluvnej výroby alebo premiestnenia kľúčových výskumných a vývojových a výrobných činností; upozorňuje, že takéto transfery môžu oslabiť dlhodobú priemyselnú základňu EÚ alebo jej vedúce postavenie v oblasti technológií;

71. berie na vedomie odporúčania Komisie týkajúce sa odchádzajúcich investícií a zdôrazňuje, že je potrebné na úrovni EÚ dosiahnuť spoločné chápanie potenciálnych rizík vyplývajúcich z investícií, partnerstiev alebo reštrukturalizácie podnikov; zdôrazňuje význam cieleného a primeraného prístupu založeného na rizikách a faktoch, ktorý sa obmedzuje na jasne identifikované a presne vymedzené riziká, aby sa predišlo neúmyselným vedľajším účinkom na legitímne hospodárske činnosti a aby sa zaistilo, že sa nebude narúšať konkurencieschopnosť, inovačná kapacita a legitímna globálna hospodárska angažovanosť EÚ; vyzýva Komisiu, aby čo najskôr navrhla rámec na preverovanie odchádzajúcich investícií zameraný na riešenie rizík úniku kritických technológií;

72. zdôrazňuje, že EÚ si na zaistenie svojej hospodárskej bezpečnosti musí zachovať účinnú kontrolu, rozhodovaciu kapacitu a operačnú autonómiu alebo strategickú nevyhnutnosť v oblasti kritických technológií, najmä čo sa týka pokročilých polovodičov a mikroelektroniky, cloudovej a dátovej infraštruktúry, umelej inteligencie a vysokovýkonnej výpočtovej techniky, kvantových technológií, pokročilej robotiky, vesmírnych a satelitných systémov, kybernetickej bezpečnosti a šifrovacích technológií a kľúčových technológií súvisiacich s energetikou, keďže ide o základné piliere technologickej a hospodárskej suverenity Európy; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že riziká súvisiace s investíciami v týchto oblastiach sa budú cielene a dôverne posudzovať a riešiť;

73. zdôrazňuje, že EÚ by sa mala plne zúčastňovať na vznikajúcich koordinačných rámcoch pre polovodiče; zdôrazňuje, že EÚ je v súčasnosti v takýchto dohodách nedostatočne zastúpená, a to napriek strategickej úlohe niektorých spoločností EÚ v globálnych dodávateľských reťazcoch polovodičov;

74. zdôrazňuje, že v strategicky citlivých odvetviach predstavuje duševné vlastníctvo a priemyselné know-how kľúčové strategické aktíva, ktorých kontrola a umiestnenie má pre hospodársku bezpečnosť EÚ zásadný význam; zdôrazňuje, že verejná podpora, rozhodnutia o

verejnom obstarávaní a povolenia na zahraničné investície by mali zahŕňať záruky, ktorými sa zabezpečí, aby kritické duševné vlastníctvo vytvorené alebo vyvinuté v EÚ zostalo účinne ukotvené v EÚ a neprenášalo sa mimo nej spôsobmi, ktoré oslabujú vedúce postavenie EÚ v oblasti technológií a jej priemyselnú kapacitu;

75. zdôrazňuje, že riziká pre hospodársku bezpečnosť môžu vzniknúť aj po uskutočnení investície, a zdôrazňuje potrebu účinného monitorovania a hodnotenia rizík vývoja po investícii vrátane riadenia, strategického rozhodovania a potenciálneho prenosu kritických technológií alebo know-how, aby sa zabezpečilo, že sa v plnej miere splnia ciele rámca EÚ pre preverovanie investícií;

Hospodárska bezpečnosť v rámci odvetvových politík

76. považuje námorné dopravné trasy, prístavy a logistické služby za kľúčové aktíva hospodárskej bezpečnosti a zdôrazňuje, že ochrana slobody plavby by mala byť kľúčovým diplomatickým a vojenským cieľom EÚ; vyzýva na posilnenie plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí na úrovni EÚ a koordinovaných mechanizmov pripravenosti na riešenie dlhotrvajúcich porúch ovplyvňujúcich hlavné námorné úzke miesta, ako je Hormuzský prieliv;

77. žiada, aby EÚ vytvorila mechanizmus odolnosti leteckej nákladnej dopravy pre základný tovar (napr. zdravotnícke potreby a kritické komponenty) vrátane rýchlej mobilizácie kapacít a zjednodušených postupov povoľovania počas krízových období;

78. požaduje strategický prístup ku koridorom železničnej nákladnej dopravy, pričom prioritou by malo byť posilnenie a integrácia vnútornej siete nákladnej dopravy EÚ s cieľom riešiť existujúcu neefektívnosť a úzke miesta a zároveň podporovať diverzifikované a odolné spojenia s tretími krajinami, a to aj pozdĺž trás Európa – Ázia; zdôrazňuje potrebu posúdenia rizík infraštruktúry koridorov, prevádzkovateľov a digitálnych systémov podporujúcich železničnú nákladnú dopravu;

79. konštatuje, že poistné v námornej doprave a klasifikácia rizík sa môžu v časoch krízy stať *de facto* prekážkami obchodu; vyzýva na zapojenie poisťovateľov, aktérov klasifikácie a lodných spoločností na úrovni EÚ s cieľom zabezpečiť kontinuitu kritických zásielok a zabrániť manipulácii prostredníctvom nátlaku;

80. vyzýva na lepšie využívanie údajov o preprave a kontajneroch na odhaľovanie nátlaku, obchádzania a nezákonného presmerovania vrátane lepšej schopnosti EÚ identifikovať používanie anomálnych modelov smerovania a zberných prekládok na obchádzanie sankcií;

81. víta zavedenie colného a hraničného tzv. zrýchleného pruhu pre kritické vstupy a základný tovar pri krízových situáciách v EÚ v

rámci prepracovania colného kódexu EÚ a konštatuje, že sa má aktivovať počas závažných porúch a má zahŕňať harmonizované kritériá, aby sa zabránilo roztrieštenosti v členských štátoch;

82. vyzýva na posilnenie odolnosti EÚ voči rozsiahlemu narušeniu globálneho navigačného satelitného systému (GNSS) vrátane rušenia a spoofingu, ktoré postihujú letectvo, a to zavedením záložných navigačných protokolov a bezpečných alternatív určovania polohy a spoľahlivých systémov detekcie a zmierňovania, v prípade potreby vrátane spôsobilostí pre kritické operácie podporovaných umelou inteligenciou;

83. upozorňuje, že opakované nálety dronov nad hlavnými európskymi letiskami odhalili vážne zraniteľnosti európskeho vzdušného priestoru a viedli k značnému narušeniu leteckej dopravy a nákladných trás; zdôrazňuje, že ochrana kritickej infraštruktúry, ako sú letecké uzly, sa musí považovať za prioritu hospodárskej bezpečnosti, ktorá si vyžaduje koordinované opatrenia na úrovni EÚ s cieľom zabrániť narušeniu prevádzky kritickej dopravnej infraštruktúry;

84. zdôrazňuje, že s kritickou energetickou infraštruktúrou, ako sú terminály skvapalneného zemného plynu (LNG), spojovacie vedenia, zariadenia na uskladňovanie alebo elektrické siete, sa musí zaobchádzať ako s aktívami hospodárskej bezpečnosti, pričom sa uskutočňuje posilnené preverovanie vlastníctva, kontroly a kľúčových poskytovateľov služieb, ako sa ustanovuje v revidovanom nariadení o preverovaní PZI;

85. požaduje vypracovanie cieleného plánu EÚ na zníženie vysokorizikových závislostí v jadrovom palivovom cykle vrátane koordinovaných protokolov o diverzifikácii a krízovom verejnom obstarávaní;

86. konštatuje, že nedávny rozsiahly výpadok elektrickej energie v EÚ odhalil slabé miesta v stabilite siete aj v digitálnych riadiacich systémoch, ktoré sú základom kritickej energetickej infraštruktúry, a vyvolal okamžité kaskádové hospodárske účinky spolu s rizikom zvýšenej závislosti od tretích krajín;

87. zdôrazňuje, že kapacita dátových centier v EÚ stále nepostačuje na uspokojenie rýchlo rastúceho dopytu po vysokovýkonnej a pokročilej výpočtovej technike, pričom Európa predstavuje len približne 15 % globálnej kapacity hyperškálových dátových centier, zatiaľ čo európsky dopyt rastie dvojciferným ročným tempom;

88. zdôrazňuje význam posilneného preverovania vlastníctva, prevádzky a zmlúv o údržbe, pokiaľ ide o podmorské káble, pozemné stanice a kľúčové internetové centrá, ktoré sú strategickými aktívami;

89. požaduje cielenú ochranu pred nepriateľskými akvizíciami

strategických digitálnych startupov vrátane preverovania menšinových podielov, konvertibilných nástrojov a dohôd o prevode duševného vlastníctva a zároveň zabezpečenie primeraných kanálov na vysokej úrovni pre investície EÚ;

90. so znepokojením konštatuje, že podľa druhej správy o pokroku členských štátov pri vykonávaní súboru nástrojov EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti sietí 5G štrnásť členských štátov ešte nezaviedlo obmedzenia týkajúce sa vysokorizikových dodávateľov, čím sa vytvára významná zraniteľnosť v oblasti bezpečnosti; víta prístup založený na riziku a prísnejšie presadzovanie, ktoré sú uvedené v návrhu na revíziu aktu o kybernetickej bezpečnosti pre vysoko rizikové prípady;

91. zdôrazňuje, že posilnenie hospodárskej bezpečnosti EÚ si vyžaduje ochranu spoločností z EÚ v oblasti špičkových technológií pred nátlakom a ich podporu presadzovaním rovnakých podmienok;

92. zdôrazňuje, že digitálny regulačný rámec EÚ je základným pilierom jej suverenity; zdôrazňuje, že presadzovanie tohto rámca aj naďalej nesmie byť ovplyvňované vonkajším tlakom ani hrozbami odvetných opatrení vyplývajúcich z obchodných sporov;

93. víta nadchádzajúce návrhy aktu EÚ o kvantových technológiách, aktu o rozvoji cloudových služieb a umelej inteligencie a revízie aktu o čipoch; zdôrazňuje, že ich účinnosť bude závisieť od silného obchodného a investičného rozmeru vrátane opatrení na podporu rozširovania a zavádzania na trh a uľahčenia prístupu do globálnych hodnotových reťazcov, ako aj partnerstiev s podobne zmýšľajúcimi krajinami;

94. uznáva nedostatok kritických liekov ako zraniteľnosť hospodárskej bezpečnosti; požaduje zavedenie cielených nástrojov obchodu a obstarávania v záujme zabezpečenia kontinuity dodávok základných liekov, ich účinných látok a kľúčových vstupov počas núdzových situácií;

95. vyzýva na prednostné zmiernenie závislosti od účinných farmaceutických látok, vstupných surovín a kľúčových prekurzorov v oblastiach, kde je výroba koncentrovaná a kde sú vývozné obmedzenia pravdepodobné, a to aj v diverzifikovaných dodávateľských reťazcoch;

96. vyzýva EÚ, aby zmapovala a zmiernila závislosť od jedného zdroja pri výrobe zdravotníckych pomôcok *in vitro* a ich kľúčových komponentov, a zdôrazňuje potrebu cielenej diverzifikácie výroby a zvýšenia domácej produkcie;

97. požaduje ochranu zdravotníckej dátovej infraštruktúry a cloudových služieb podporujúcich systémy zdravotnej starostlivosti založenú na rizikách vrátane požiadaviek na kontinuitu a záruk proti

nepriateľskému prístupu alebo narušeniu;

98. zdôrazňuje, že tok falšovaných medicínskych produktov z tretích krajín narúša bezpečnosť a dôveru verejnosti; vyzýva na intenzívnejšiu spoluprácu v oblasti presadzovania colných predpisov s cieľom posilniť požiadavky na vysledovateľnosť stanovené v smernici o falšovaných liekoch[16];

99. zdôrazňuje, že posilnenie a dokončenie únie kapitálových trhov a mobilizácia európskych súkromných úspor v strategických odvetviach by mohli znížiť závislosť od vonkajšieho financovania a zabrániť strate kontroly nad kritickými aktívami a technológiami;

100. zdôrazňuje, že systémy na prenos finančných správ vrátane systému SWIFT predstavujú kritickú infraštruktúru pre fungovanie globálneho finančného systému a zahraničného obchodu EÚ; konštatuje, že prípady geopolitického napätia a sankčných režimov v minulosti ukázali dôsledky prístupu k takýmto systémom; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť odolnosť, autonómiu a právnu istotu finančnej infraštruktúry EÚ, a to aj prostredníctvom záruk proti neprimeraným vonkajším zásahom alebo narušeniam, ktoré by mohli ovplyvniť kontinuitu hospodárskej činnosti;

Multilaterálna angažovanosť a partnerstvá

101. opätovne potvrdzuje záväzok EÚ k multilaterálnemu obchodnému systému založenému na pravidlách, ktorého najrozvinutejším rámcom na riadenie globálnej hospodárskej vzájomnej závislosti a riešenie rizík pre hospodársku bezpečnosť predvídateľným a nediskriminačným spôsobom je WTO;

102. vyjadruje však poľutovanie nad tým, že WTO vo svojej súčasnej podobe nerieši asymetrie medzi svojimi členmi, pokiaľ ide o otvorenosť trhu a záväzok k spravodlivej hospodárskej súťaži, a má nefunkčný systém urovnávania sporov; zdôrazňuje, že zmysluplná reforma WTO vrátane obnovenia plne funkčného systému urovnávania sporov je nevyhnutná na riešenie systémových rizík, obmedzenie nekalých praktík a zabránenie eskalácii obchodných sporov; uznáva, že kým k takejto reforme nedôjde, musí EÚ posilniť svoju vlastnú schopnosť konať samostatne a účinne reagovať na riziká pre hospodársku bezpečnosť, rastúce clá a nedostatok reciprocity v otvorenosti trhu; domnieva sa, že EÚ by mala prevziať vedúcu úlohu pri vytváraní koalície podobne zmýšľajúcich stredných mocností s jasným rámcom pre kolektívnu reakciu a vzájomnú pomoc

---

16 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/62/EÚ z 8. júna 2011, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch, pokiaľ ide o predchádzanie vstupu falšovaných liekov do legálneho dodávateľského reťazca (Ú. v. EÚ L 174, 1.7.2011, s. 74, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/62/oj).

v prípadoch hospodárskeho nátlaku;

103. so záujmom berie na vedomie pozíciu komisára pre obchod a ekonomickú bezpečnosť Maroša Šefčoviča o potrebe prehodnotiť zásadu doložky najvyšších výhod vzhľadom na skutočnosť, že niektorí členovia WTO dramaticky rozšírili svoj podiel na svetovom obchode, pričom si udržiavajú relatívne uzavreté vlastné trhy; vyzýva na posúdenie toho, ako by zásada doložky najvyšších výhod mohla lepšie odrážať realitu súčasného obchodného prostredia;

104. nabáda na užšiu a štruktúrovanejšiu spoluprácu s dôveryhodnými partnermi a podobne zmýšľajúcimi hospodárstvami s cieľom vybudovať sieťovú odolnosť voči narušeniam obchodu a dodávok, a to aj prostredníctvom sietí dôveryhodných dodávateľov pre kritické technológie a infraštruktúru, ktoré by mali presahovať rámec technickej zhody, a to začlenením netechnických kritérií založených na riadení, ktoré riešia systémové riziká, ktoré predstavujú dodávatelia pod vplyvom cudzích štátov, a prostredníctvom koordinovanej pripravenosti, dohôd o vzájomnej podpore a doplnkových prístupov k vytváraniu zásob, reakcii na krízy a ochrane kritických dodávateľských reťazcov; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že skúsenosti partnerov, ktorí boli vystavení rizikám pre hospodársku bezpečnosť, sa budú systematicky zohľadňovať v posúdeniach hospodárskej bezpečnosti, plánovaní pripravenosti a vonkajšej koordinácii EÚ;

105. víta iniciatívy v oblasti hospodárskej bezpečnosti vypracované v rámci skupiny G7; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že EÚ bude zohrávať proaktívnu a viditeľnú úlohu pri realizácii týchto iniciatív a následných opatreniach, pričom zabezpečí súlad medzi záväzkami skupiny G7 a vlastným súborom nástrojov EÚ v oblasti hospodárskej bezpečnosti;

106. trvá na zásadnej úlohe Európskeho parlamentu, a najmä Výboru pre medzinárodný obchod, pri demokratickej kontrole opatrení súvisiacich s hospodárskou bezpečnosťou, ktoré majú vplyv na obchod a investície, a to vo všetkých fázach ich navrhovania, vykonávania a preskúmania s cieľom zabezpečiť transparentnosť, zodpovednosť a informovaný parlamentný dohľad; žiada Komisiu, aby Výboru pre medzinárodný obchod poskytla prístup ku všetkým relevantným dokumentom týkajúcim sa vykonávania stratégie hospodárskej bezpečnosti v súlade s najlepšími medziinštitucionálnymi postupmi v oblasti prístupu k dokumentom; žiada, aby bol Výbor pre medzinárodný obchod začlenený do siete pre hospodársku bezpečnosť navrhnutej v spoločnom oznámení z 3. decembra 2025; zdôrazňuje, že je potrebné viesť pravidelný štruktúrovaný dialóg s Európskym parlamentom o prioritách, rizikách a stratégiách na zmiernenie vplyvov v oblasti hospodárskej bezpečnosti;

107. vyzýva Komisiu, aby navrhla inštitucionálny a riadiaci rámec, ktorý by umožnil vypracovanie a vykonávanie komplexnej stratégie hospodárskej bezpečnosti v spolupráci s Európskym parlamentom a Radou a so všetkými ostatnými príslušnými verejnými a súkromnými zainteresovanými stranami;

°

° °

108. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.